İNDİM YÂRİN BAHÇESİNE

ŞERİF AYDEMİR

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2118
EDEBÎ ESERLER: 1068

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-732-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ebru Özden

Kapak Tasarımı: H. Nigar Aydemir

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Unifset Basım Yayın Sanayii ve Ticaret Ltd Şti
Yakuplu Mah. 194. Sok. Nu:1 / 159 3. Matbaacılar Sitesi
Beylikdüzü-İstanbul Tel: (0212) 875 37 85
Sertifika Nu: 72541

İstanbul- 2024

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Şerif Aydemir: 1950 yılında Kemaliye (Eğin)'de doğdu. İlk öğrenimini memleketi Elazığ-Ağın'da, liseyi Malatya'da tamamladı. Adalet Meslek Yüksek Okulu'nu bitirdi.

Muhtelif gazete ve dergilerde yazıları, şiirleri yayımlandı.

40 yıl 1 ay çalıştıktan sonra bir kamu kurumundan emekli oldu.

Spor, edebiyat, kültür ve sanat çabası gösteren sivil toplum kuruluşlarında yöneticilik yaptı.

Eserleri: *Ruhuma Saplanan Şehir* (Hikâye), *Yazık Olmuş Yârsız Ömrü Geçene* (Deneme), *Mendilim Sende Kalsın* (Hikâye), *Çiçekten Harman Olmaz* (Hikâye), *Koryolanus Faciası* (Roman), *Yaşamak Geçti Başımdan* (Anlatı, Türkiye Yazarlar Birliği Ödülü).

Türkiye Yazarlar Birliği, Türk Edebiyat Vakfı, İLESAM üyesi olan Şerif Aydemir, Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneğinin (ESKADER) kurucuları arasında yer aldı.

İÇİNDEKİLER

YÂR GELMEZSE YARALARIN ELLETME • 9
BİR NALINA BİR MIHINA • 19
İYİLİK TÜTERDİ NEFESLERİNDEN • 27
HAYATI BİZE ACILAR ÖĞRETİYOR • 35
İÇİMDE DOLAŞAN, GEZEN BİRİ VAR • 45
BU DAĞLARIN KARI ERİMEZ • 55
"BİR SOĞUK YEL ESER, ÜŞÜR ÖLÜM BİLE" • 65
KİMİN YÜREĞİNDE YARA İZİ VAR? • 73
ILIK DUYGULAR EĞLEŞSİN YÜREĞİNDE • 83
DÜNYA BİR GÜNDÜR, O DA BUGÜNDÜR • 93
GÖLGENDE GÜL ÜŞÜDÜ • 101
DERDİNİ HOŞ TUT OLUR MU? • 111
İNDİM YÂRİN BAHÇESİNE • 121
İNSANIN YERİ Mİ DARALDI? • 143
GÜZELİN RENGİ BEYAZDIR • 145
KUYULAR HER YERDE DERİN • 147

YÂR GELMEZSE YARALARIN ELLETME

Dünya hepten dibe vurmadı ya, bazen güzel şeyler de oluyor etrafımızda. Akşam sabah, hurilerin perilerin, yanımıza koşa koşa gelip kara zülfümüzü tarayacak hâlleri yok. İki yaprak arasından kendini gösteren bir hoş tavır, bir anlamlı kıpırdanış, ne bileyim şöyle samimi fısıltı bile gelip insanın telini titretebiliyor. Küçük küçük hazlarla yoklanıyoruz ama olsun; tan ağartısı gibi önümüze düşüyor, bize birkaç şirin odanın kapısını aralıyor işte. Az mı?

Hem insan sadece iyi şeyler olunca mı seviniyor? Bak, kötü şeyler olmadı, diyerek de sevinmez miyiz? Belki de bundandır; Goethe, *Faust*'ta "Hayat her şeye rağmen güzeldir," der. Her göz için bir güzel vardır elbette. Art arda beni mutlu kılan neler oldu? Anlatacağım.

Bugünlerde üzerimde bir tuhaf mahzunluk var. Dirliksiz yoksul başımı uzatacak bir gölgelik bulamıyorum. Tarif edemediğim bir yalnızlık duygusu, bir başınalık, gariplik… Orhan Veli garipliği mi desem?

Garibim
Ne bir güzel var avutacak gönlümü
Bu şehirde
Ne de tanıdık bir çehre,
Bir tren sesi duymaya göreyim
İki gözüm
İki çeşme

BİR NALINA BİR MIHINA

Otuz yılı aşkın gidip geldiğim bir aktar dükkânı var. Sahibiyle sıkı ahbabız. Adıyaman Besnili. İkimizin de baharatla, çiçekle, tohumla, eczayla ülfetimiz o kadar artmış ki, bazen ot sohbeti, av sohbeti gibi her şeyin önüne geçebiliyor. Bize kalsa, zencefilin zerdeçalın girmediği tabağa kaşık uzatılmasın diye kanun icat ederiz. O derece…

Geçenlerde bir hışımla dükkânına dalıp kınakına şurubu sordum. Hâlimi hiç beğenmedi:

—Hayrola, dedi. Yaz günü öksürüyor musun?

—Öksürüğüm yok, dedim. Yürek titremesi var.

Dudaklarını muzipçe büzüştürdü. Manalı manalı sustu. Güya başka müşteriyle ilgileniyormuş gibi yapıp beni geçiştirdi. Sanki ilk defa mı böyle görüyor, yarın ikimiz de unuturuz.

O unutmamış. Bir başka gündü, önümü kesip beni içeri çekti. Telefonunu küçük sehpaya kurdu.

—Kınakına şurubunun bunun yanında esamesi bile okunmaz. Adile Kurt Karatepe söylüyor, Elazığ'dan uzun hava, tam memleket işi. Hele bir dinle:

Ağam, ağam,
Gönül yükseklenmiş alçaklayamam
Sevdalım yâr

İYİLİK TÜTERDİ NEFESLERİNDEN

Hayatta kalmak başka, hayatı tatmak daha başkadır. Öyle derler. Ötesi de var: Bilmek başka, bulmak başka, olmak büsbütün başkadır.

Kırk odalı konaklarda büyüyenleri görmüşüz; burnunu sıksan canı çıkacak gibiydi, gönlü daracıktı. Ama çerden çöpten, taştan topraktan evcikler kuran ötelenmiş adamlar da bilmişizdir; hayal ufukları Hindistan'ı aşıyordu.

Nerede duruyor? Tutamağı ne? Hayatın hakikatini bir muska gibi koynunda mı gezdiriyor, yoksa dumanlı-paslı dağların ardında mı düşürmüş o hakikati?

Diplomalarını çerçeveletip duvarlara asmış… Kurallar, kalıplar, formüller ezberlemiş… Gürül gürül cebir denklemleri çözüyor… Görseniz, beyni malumat deposu… Ne âlâ. Ama nedense sezgileri güdük kalmış. Hâl ve gönül ilişkisi kopuk… İçindeki karanlık boşluk uzayıp gitmiş. Bir kuş barınamayacak kadar dar, heyecansız, rüzgârsız, sefasız bir göğsün ağırlığı var üstünde. Yanı başında durana sıcacık bir sözü yok. Eyvah; bu hengâmede kendi içine kıvrılmayı da unutmuş. Hâlbuki pencere dışa değil içe açılır.

Sanılmasın ki, aklımın ucunda birileri var da; onların aşını, işini, gidişatını didiklemek niyetindeyim. Tövbe ki demem o değil. Ne haddime? Elbette her bağırda bir yiğit barınır, elbette her yüreğin hoşluğunda edalı bir yâr salınıp gezer.

HAYATI BİZE ACILAR ÖĞRETİYOR

Muhabbet zuhurata tabidir.
Buna asla itirazım yok. Ama tenceremizde ne piştiyse kaşığımıza da o gelecektir değil mi? Bugüne kadar ne düşündük, neyin hayalini kurduk, hangi uğraşı verdik? Aklımız, bilgimiz, görgümüz bizi nereye taşıdı?

Zira "Aslan yediklerinden mürekkeptir."

Hem dil tamamen müstakil değil ki… Dil, anlam dünyasının oluğudur, haznede ne varsa onu akıtacaktır.

Bir de, Tanpınar'ın *Mahur Beste*'de dediği gibi hayat kimsenin etrafında dönmüyor, herkesle birlikte yürüyor.

Keşke diyorum, keşke bunu hiç aklımızdan çıkarmasak. Aslında hamurumuz çamurumuz bir. Aynı toprakta belendik. Aynı havayı soluyor, aynı arktan sulanıyoruz. Birbirimize ne çok benziyoruz. Zaten insan şu etrafındaki üç beş kişinin ortalaması olsa gerek. Bakın, muhabbet kuruldu bile. İşte akşam oldu işte sabah derken, sizler gibi benim de diyeceklerim birikiyor. Ama diyemiyorum. Bazı dostlarımın, madem kalem elinde hadi söyle, dök içindekileri de rahatla dediğini duyar gibiyim.

Ne mümkün?

Eski bir şarkıyı hatırlarım. Kemanî Tatyos Efendi'nin hicaz şarkısını. Narin duyguları depreştirir ve insanı da alır içe çeker:

İÇİMDE DOLAŞAN, GEZEN BİRİ VAR

Söz yel misali bir yerde durup beklemiyor. Belki hikâyenin içinde eğleşir diye umudum var. O yüzden hikâyeye yaslanıyorum, hikâyeler anlatıyorum. Gün geliyor başkaları da oluyor yanımda, ama söylerken ama dinlerken…

Bu; sözü ve kıssayı ille de bir başkasına teslim edip aradan sıyrılmak değil ki, daha çok bir tadı bölüşmek, manayı ve güzelliği yaymaktır.

İkinci şahsın, üçüncü şahsın anlatımı bazen zihinlerle ve kalplerle daha kolay temas sağlıyor belki de. Bu itibarla olsa gerek ki çok iyi söyleyemediğimiz bir sözü başkasına söyletiriz.

Kelimelerin de ötesinde bir dil var, sanki asıl hüner gidip onu yakalamak. Sanat hissettirebilmektir çünkü. Sözü çoğaltmak, bir çuval kelimeyi satırlara dökmek değildir. Eskilerin deyimiyle Çin Seddi yapmaya gerek yok, ince güzel bir mısra (mısra-ı berceste) yetiyor.

Ustanın biri nasıl demişti: Hikâye kelime kusarak değil, kelime yutarak yazılır. Şiir, anlattığı bitince başlarmış.

Ünlü meddah Erol Günaydın için, "mimikleriyle cümle kuran adam" derlerdi.

1969-70 yıllarında İstanbul'daydım. Gedikpaşa'daki Gazanfer Özcan-Gönül Ülkü'nün Azak Tiyatrosu'na giderdim. Gene Kocamustafapaşa'da Çevre Tiyatrosu'na gittiğim olur-

BU DAĞLARIN KARI ERİMEZ

Ömür kısacık, göz aç kapa bitti diyenler var. Hayır, ömür her şeyin karşılığını alacak kadar uzundur diyenler de oluyor. Bilmem ki, uzunluk kısalık kime göre? Endazeye geliyor mu? El yordamı göz kararıyla mı ölçülüyor, yoksa metreye mi vuruluyor hayat? Görece kavramlar…

İnsanın, varlığın, zamanın hakikatine erenle, ayaküstü yaşayan ve yıllarca boş salıncağı sallayıp duranın ömrü bir olur mu? Bağbozumundan sonra tomurcuğa durmuş bir yürek kaç adam biriktirebilir ki?

Anam, açlıkla tokluğun arası bir dilim ekmek derdi. O kadar mı acaba? Başkasına ilişmem, bana sorarsanız, gün bitecek gibi değil. Akşam olmuyor. Ayakta bekleye bekleye kamburum sızlıyor. Allah'tan vefalı yoldaşım Karacaoğlan yanı başımda:

> Belki geçer güzellerin kervanı
> Baççıyım, beklerim yol kenarında…

Kazancakis, *Günaha Son Çağrı*'da, dünya bütün iç çekişlerimize rağmen güzeldir, der. Aynı kanaatteyim.

Dünya, nice zarif insanlarla tanıştırdı beni. Leziz ve bereketli sofralara oturttu. Huzur yudumlayanları gördüm. Günbegün hayretim arttı. Bin bir rengin, ışığın, kokunun,

"BİR SOĞUK YEL ESER, ÜŞÜR ÖLÜM BİLE"

6 Şubat'ın yarası taze ve kanaması daha epey sürecek gibi. Felaketin önünü ardını henüz idrak edemedik. Can kaybımızı bile tam olarak bilemiyoruz. Milletimizin yüreği yandı ama ateş düştüğü yeri daha çok yaktı. Zaman yaraları sarar derler. Acaba? Allah beterinden korusun.

Tanpınar'ın bir yazısını hatırladım. Genç bir şairin büyük usta Goethe'yi ziyaretini anlatır. Duyguları tül gibi uçuşan delikanlı günler öncesinden huzura varınca ne diyeceğini zihninde dizer koşar. Mısralar ezberler, kulağa hoş gelecek hayranlık ve sevgi cümlelerini bir bir dilinin ucuna istifler. Kaşını gözünü, giyimini kuşamını yola koyar. Artık hazırdır. Ama vakti gelip dünya devinin karşısına çıkınca aniden zihninin boşaldığını anlar. Günlerdir ezberlediklerini bir yel alıp götürmüştür sanki. İfade kuracak kelime bulamaz. Tükürüğü kurumuş, dili ağzında dönmez olmuştur.

Ne yapsın zavallı, şaşkınlığından o da tutar Goethe'nin tatlı ve lütufkâr tebessümlerine sığınır ve gelirken yolda gördüğü eriklerin güzelliğini anlatmaya başlar.

İşte bu genç şair gibi oldum. Zihnim boşaldı. Konuşacak ve yazacak mecal kalmıyor ki insanda. Yolda gördüğüm eriklerin güzelliğini tutuk dilimle anlatmaya kalksam kimi keser ki?

Elimizi ve gönlümüzü semaya diktik. İnşallah âleme affırahmet serpilir.

KİMİN YÜREĞİNDE YARA İZİ VAR?

Ramazan'dı, bayramdı; ardından seçim sath-ı mailine girince uzun süre bu mecrada dostlarla hasbihâle oturamadık. Siyasi tansiyonun düşmesini bekledim. Fırtına dinsin istedim. Derken ikinci bayrama eriştik. Ne bileyim, çekindim işte. İnsanımız bir tuhaf olmuş, az sözden çok mana çıkarıp öteye beriye yoruyor. Her şeyi söylemek bana düşmez elbette. Etraf taş çakıl dolu. Söz öyle buyrulmuştur, testi taştan korkar denilmiştir. Bazen, bilhassa bu netameli günlerde susmam gerektiğine inanıyorum. Meşrebim bunu götürüyor. Sükût başımı hoş tutuyor. Zaten diyeceğim ne ki?

Abbas Sayar 1950'li yıllarda *Bozok* diye bir gazete çıkarırmış. Orada kendine ait "Hangi Birini Söyleyeyim" diye bir sütunu varmış. Şükür, benim öyle bir sıkıntım yok, diyeceklerim kuyruğa girmiyor ya… Abbas Sayar'ın yazdıklarını sonraki zamanlarda baştan sona okuma fırsatı buldum. Ondan üslup kapmaya çalıştım, edebi zevk tattım. Düzgün ve akışkan Türkçesiyle kaleme aldığı biraz hüzünlü biraz kahırlı da olsa hayata dair, insan ilişkilerine dair ne iğneleyici ifadeler yakaladım. Bir dörtlükte diyordu ki:

Yerden göğe küp dikseler,
Birbirine bent etseler,
Altından birin çekseler,
Seyreyle sen gümbürtüyü.